Kort fortalt

sdu.dk/cisc

Medlemmernes udbytte af foreningstilknytning

Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund,
Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet

Videncenter for Folkeoplysning

SDU Syddansk Universitet

Kolofon

Medlemmernes udbytte af foreningstilknytning

Forfattere: Allan Ørskov Boserup, Bjarne Ibsen, Eva Pallesen, Evald Bundgaard Iversen og Karsten Elmose-Østerlund

Bidragsydere: Malene Thøgersen og Frederik Petersen fra Videncenter for Folkeoplysning (Vifo)

Udgivet: September 2026
ISBN: 97887-85594-27-3
Forsidefoto: Unsplash
Fotos: Unsplash
Print: Grafisk center, SDU

Udgiver:
Center for forskning i Idræt,
Sundhed og Civilsamfund (CISC)
Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet
www.sdu.dk/cisc

Videncenter for Folkeoplysning
Vester Allé 8B, 3. sal
DK-8000 Aarhus C
T: +45 3266 1030
E: vifo@ivifo.dk
W: www.vifo.dk

Tak fra Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC)

Tak til TrygFonden for den økonomiske støtte til undersøgelsen

TrygFonden

Tak til Videncenter for Folkeoplysning (Vifo) for samarbejdet omkring projektet.
Tak til de mange medlemmer, der har taget sig tid til at besvare vores spørgeskema.

Indholdsfortegnelse

Kort om undersøgelsen 4

Sammenfatning 5

Opmærksomhedspunkter 8

Indledning 9

Viden om og engagement i samfundsmæssige forhold 11

Sociale kompetencer og fællesskab 12

Succesoplevelser og personlig udvikling 13

De mest udbredte former for udbytte 14

Hvilke forhold hænger sammen med medlemmernes selvvurderede udbytte? 16

Sammenhængen mellem medlemmernes tilknytning og deltagelse i politiske diskussioner 18

Perspektiver på undersøgelsens fund 21

Metode 23

Litteraturliste 25

Kort om undersøgelsen

Denne Kort Fortalt er udarbejdet som en del af projektet 'Foreningslivets udvikling og betydning i Danmark', som Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) på SDU gennemfører i samarbejde med Videncenter for Folkeoplysning (Vifo), og som er støttet af TrygFonden.

Projektet undersøger, hvordan foreninger på Fyn, Langeland og Ærø har udviklet sig fra 2004 til 2024, hvor engagerede medlemmerne er i deres respektive foreninger, samt hvordan befolkningen er aktiv i foreninger, og hvilke barrierer der er for foreningsdeltagelse.

I denne Kort Fortalt er fokus på medlemmernes udbytte af foreningstilknytning og følgende fire spørgsmål:

1. Hvilken sammenhæng er der mellem medlemmernes tilknytning til foreningen og deres selvvurderede udbytte heraf i form af viden om og engagement i samfundsmæssige forhold?
2. Hvilken sammenhæng er der mellem medlemmernes tilknytning til foreningen og deres selvvurderede udbytte heraf i form af sociale kompetencer og oplevelse af fællesskab?
3. Hvilken sammenhæng er der mellem medlemmernes tilknytning til foreningen og deres selvvurderede udbytte heraf i form af personlig udvikling og succesoplevelser?
4. Hvilken sammenhæng er der mellem medlemmernes tilknytning til foreningen og deres deltagelse i politiske diskussioner?

Svarene på disse spørgsmål bygger på data fra projektets medlemsundersøgelse, som blev gennemført i efteråret 2025 blandt 2.363 medlemmer i 84 udvalgte foreninger på Fyn, Langeland og Ærø. Foreningerne blev udvalgt inden for fem foreningstyper, som er beskrevet i metodeafsnittet sidst i denne Kort Fortalt.

Undersøgelsens svarprocent var 28 pct., hvilket betyder, at vi sandsynligvis har fået flere svar fra de mest deltagende og engagerede medlemmer, og at tallene for de forskellige udbytter dermed formentlig er højere, end vi ville finde blandt alle medlemmer i foreninger.

Sammenfatning

Temaet for denne Kort Fortalt er medlemmernes udbytte af deres tilknytning til en forening. En sammenfatning af de primære fund findes nedenfor.

Viden om og engagement i samfundsmæssige forhold

Der er stor variation i medlemmernes opfattelse af, om de har tilegnet sig større viden om og engagement i samfundsmæssige forhold som følge af foreningstilknytningen:

- 28 pct. af medlemmerne oplever i høj eller meget høj grad at have fået større viden om samfundsmæssige forhold
- 21 pct. af medlemmerne er i høj eller meget høj grad blevet mere engagerede i samfundsmæssige forhold.

Sociale kompetencer og fællesskab

Undersøgelsen viser, at mange medlemmer oplever at have styrket deres sociale kompetencer og fællesskabsfølelse gennem foreningstilknytningen, men også her er der betydelige forskelle:

- 60 pct. af medlemmerne føler sig i høj eller meget høj grad som en del af et fællesskab.
- 46 pct. af medlemmerne oplever i høj eller meget høj grad at have fået nye venner.
- 28 pct. af medlemmerne angiver i høj eller meget høj grad, at de er blevet bedre til at forstå mennesker, der ikke ligner dem selv.
- 27 pct. af medlemmerne oplever i høj eller meget høj grad at være blevet bedre til at samarbejde med andre

Succesoplevelser og personlig udvikling

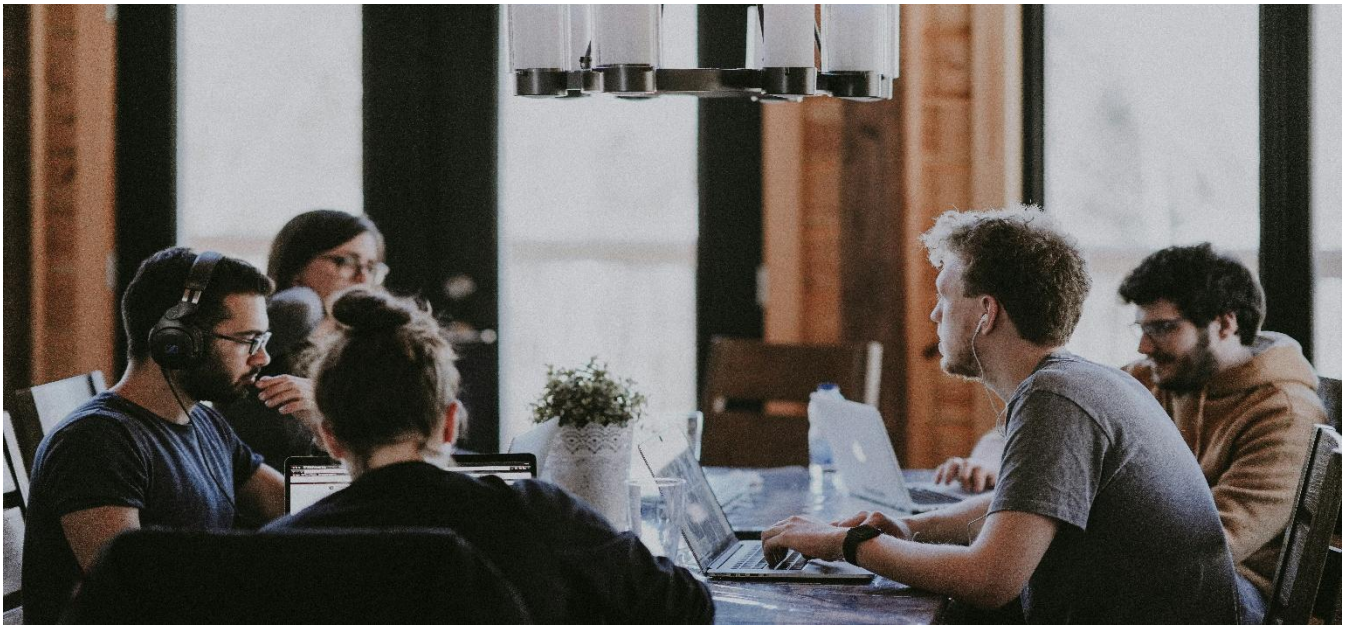
Mange medlemmer oplever både succesoplevelser og personlig udvikling som følge af deres foreningstilknytning:

- 49 pct. af medlemmerne har i høj eller meget høj grad haft succesoplevelser med nye aktiviteter/emner.
- 32 pct. af medlemmerne har i høj eller meget høj grad oplevet personlig udvikling.

Deltagelse i politiske diskussioner

Langt størstedelen af medlemmerne diskuterer politik regelmæssigt:

- 63 pct. diskuterer mindst ugentligt politik med venner og familie
- 49 pct. diskuterer mindst ugentligt politik med kolleger eller bekendte
- 15 pct. diskuterer mindst ugentligt politik med personer fra foreningen
- 9 pct. diskuterer mindst ugentligt politik online/digitalt

Forklaringer på forskelle i det oplevede udbytte

Forskelle i medlemmernes oplevede udbytte af foreningstilknytningen og deres deltagelse i politiske diskussioner hænger især sammen med tre typer af forhold. De to første knytter sig til medlemmernes baggrund og tilknytning til foreningen, mens den sidste knytter sig til foreningerne.

Sociodemografiske forhold: Yngre medlemmer på 15-29 år oplever på samtlige undersøgte områder et større udbytte end midaldrende og ældre medlemmer. Derudover oplever kvinder i mindre grad end mænd personlig udvikling og succesoplevelser. Oplevelsen af at have fået de forskellige former for udbytte gennem foreningstilknytningen falder desuden ved stigende uddannelsesniveau. Når det gælder deltagelse i politiske diskussioner, deltager ældre mere end unge, mænd mere end kvinder og personer med en lang uddannelse mere end personer med en kort uddannelse.

Medlemmets tilknytning til foreningen: Medlemmer, der udfører frivilligt arbejde, oplever generelt større udbytte af deres foreningstilknytning end medlemmer, der ikke er frivillige. Tilsvarende hænger både hyppigere fremmøde i foreningen og længere foreningstilknytning sammen med et større oplevet udbytte. Dette gælder på tværs af samfundsmæssige forhold, sociale relationer og personlig udvikling, om end betydningen af medlemskabets længde er relativt begrænset. Der er kun sammenhænge mellem medlemmernes tilknytning til foreningen og deltagelsen i politiske diskussioner, når det gælder hyppigheden af diskussioner med personer fra foreningen. Således stiger tilbøjeligheden til at diskutere politik med personer fra foreningen med længden af medlemskab, hvor ofte medlemmet kommer i foreningen og hvis medlemmet arbejder frivilligt.

Foreningens strukturelle forhold: Der er forskelle i medlemmernes udbytte på tværs af foreningstyper. Sammenlignet med medlemmer af idrætsforeninger oplever medlemmer af andre foreningstyper generelt større udbytte på flere områder. Dette kommer særligt til udtryk i form af større tilegnelse af viden, højere engagement i samfundsmæssige forhold samt forbedrede samarbejdsevner. Medlemmer af interesseforeninger (fx religiøse og politiske foreninger) oplever dog i mindre grad at have fået nye venner gennem foreningstilknytningen end medlemmer af idrætsforeninger. Derudover viser analysen, at medlemmer i store foreninger i mindre grad oplever at blive en del af et fællesskab og at få nye venner, sammenlignet med medlemmer i små foreninger.

Opmærksomhedspunkter

Resultaterne giver anledning til en række opmærksomhedspunkter, når det gælder fremme af medlemmers oplevede udbytte. Nedenfor ses tre udvalgte opmærksomhedspunkter.

Unge får mest ud af foreningstilknytningen

Undersøgelsen viser, at yngre medlemmer på 15-29 år på samtlige undersøgte områder oplever et større udbytte af deres foreningstilknytning end ældre medlemmer. Foreninger ser således ud til at spille en særlig vigtig rolle i unges sociale og personlige udvikling samt for deres viden om og deltagelse i samfundsmæssige forhold. På den ene side er dette resultat måske forudsigeligt, idet unge i højere grad end ældre må forventes at være påvirkede af nye sammenhænge, de kommer ind i, deres holdninger vil ofte være mindre fastlåste, og de har ikke så mange erfaringer, som ældre har. På den anden side giver resultaterne anledning til at rejse spørgsmålet om, hvorvidt og hvordan foreninger kan skabe tilsvarende udbytte for ældre medlemsgrupper.

Folk med en kort uddannelse oplever et større udbytte af foreningstilknytningen

Det er ikke kun de unge, som oplever et større udbytte af foreningstilknytningen – det gælder også for personer med en korterevarende uddannelse. Noget, som sandsynligvis skyldes, at medlemmer med en længerevarende uddannelse i højere grad har tilegnet sig fx viden om samfundsforhold, end medlemmer med en korterevarende uddannelse har. Ikke desto mindre peger undersøgelsens fund i retning af, at der er et særligt stort udviklings- og læringsmæssigt potentiale at realisere, hvis foreningerne lykkes med at rekruttere flere personer med en kort uddannelse.

Aktiv deltagelse skaber mere udbytte

Medlemmer, der udfører frivilligt arbejde og deltager hyppigt i foreningens aktiviteter, oplever et større udbytte af deres medlemskab. Det gælder både i forhold til sociale relationer, personlig udvikling og samfundsmæssigt engagement. Resultatet viser, at foreningernes værdi ikke alene ligger i medlemskabet i sig selv, men i den aktive deltagelse, som medlemskabet giver adgang til. Det peger på, at foreninger kan styrke medlemmernes selvvurderede udbytte ved at skabe gode muligheder for involvering og deltagelse i foreningens aktiviteter.

Indledning

Det danske foreningsliv bliver tilskrevet en række funktioner for samfundet, herunder bl.a. evnen til at fremme demokratisk dannelse og deltagelse, social integration og fællesskaber samt aktivt medborgerskab (Ibsen et al., 2026).

Tidligere forskning peger på, at tilknytning til foreninger kan bidrage positivt på disse samfundsmæssige områder, men at bidraget varierer mellem forskellige typer af foreninger og medlemmer. Undersøgelser af medlemmer i idrætsforeninger viser bl.a., at tilknytningen kan styrke opbygningen af social integration og fællesskaber, men at ikke alle medlemmer opnår det samme udbytte (Elmose-Østerlund et al., 2019, Elmose-Østerlund et al., 2020).

Undersøgelser blandt deltagere i aftenskoler og andre folkeoplysende aktiviteter finder ligeledes, at tilknytningen kan medføre en række forskellige former for udbytte. Læring i relation til fritidslivet og opbygning af sociale fællesskaber bliver fremhævet som de mest udbredte former for udbytte. Derimod er udbytte i form af øget samfundsmæssig viden og engagement samt læring i relation til job/beskæftigelse langt mindre udbredte blandt deltagerne (Bjerrum & Thøgersen, 2016; Jensen, Mogensen & Bjerrum, 2024; Ibsen, Østerlund & Qvist, 2015; Thøgersen & Bjerrum, 2018; Thøgersen et al., 2024). Endelig viser en analyse fra en anden undersøgelse, at frivilligt arbejde i politisk og samfundsorienterede foreninger hænger sammen med en større politisk interesse (Ibsen, Østerlund & Qvist, 2015).

Selvom eksisterende forskning finder en række positive udbytter af foreningstilknytning, har undersøgelserne typisk været afgrænset til enkelte foreningstyper. Der mangler derfor viden om, hvordan medlemmernes udbytte varierer på tværs af det samlede danske foreningsliv.

I forlængelse heraf er formålet med denne Kort Fortalt at bidrage med ny viden om medlemmernes udbytte af deres foreningstilknytning på tværs af foreninger inden for idræt, kultur og fritid, interesse, velfærd samt lokalsamfund og bolig (se metodeafsnit for en nærmere beskrivelse). Undersøgelsen giver dermed et bredere perspektiv på udbytte igennem foreningstilknytning end hidtidige undersøgelser.

Undersøgelsen fokuserer særligt på tre former for udbytte: medlemmernes viden om og engagement i samfundsmæssige forhold, deres sociale kompetencer og oplevelse af fællesskab samt deres personlige udvikling og succesoplevelser. Dertil kommer en analyse af sammenhængen mellem foreningstilknytning og deltagelse i politiske diskussioner.

Konkret svarer vi i denne Kort Fortalt på fire spørgsmål:

1. Hvilken sammenhæng er der mellem medlemmernes tilknytning til foreningen og deres selvvurderede udbytte heraf i form af viden om og engagement i samfundsmæssige forhold?
2. Hvilken sammenhæng er der mellem medlemmernes tilknytning til foreningen og deres selvvurderede udbytte heraf i form af sociale kompetencer og oplevelse af fællesskab?
3. Hvilken sammenhæng er der mellem medlemmernes tilknytning til foreningen og deres selvvurderede udbytte heraf i form af personlig udvikling og succesoplevelser?
4. Hvilken sammenhæng er der mellem medlemmernes tilknytning til foreningen og deres deltagelse i politiske diskussioner?

På baggrund af svarene opstiller vi tre opmærksomhedspunkter for at fremme medlemmernes udbytte og giver bud på mulige veje til at fremme dette.

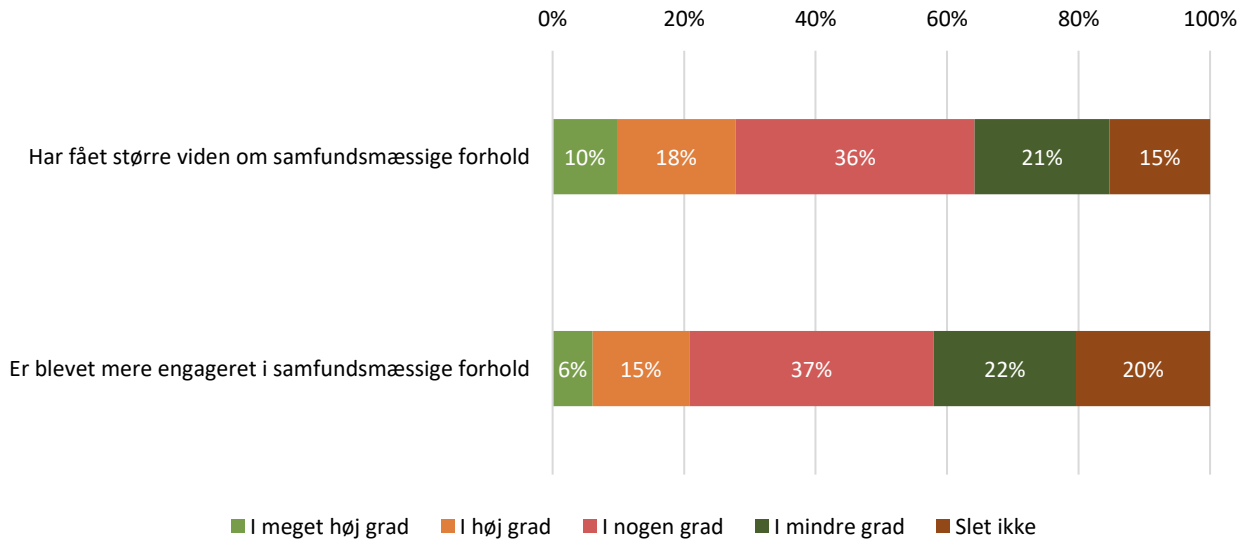

Viden om og engagement i samfundsmæssige forhold

Lidt mere end hvert fjerde medlem (28 pct.) oplever i høj eller meget høj grad at have fået større viden om samfundsmæssige forhold som følge af deres deltagelse i foreningsaktiviteter og opgaver. Derudover angiver lidt over en tredjedel (36 pct.), at de i nogen grad har opnået øget viden, mens en tilsvarende andel (36 pct.) kun i mindre grad eller slet ikke har oplevet en sådan udvikling.

Når det gælder engagement i samfundsmæssige forhold, svarer hvert femte medlem (21 pct.), at de i høj eller meget høj grad er blevet mere engagerede gennem deres tilknytning til foreningen. 37 pct. oplever i nogen grad et større engagement, mens 42 pct. kun i mindre grad eller slet ikke føler sig mere engagerede.

Figur 1. Foreningstilknytningens betydning for medlemmernes selvvurderede oplevelse af viden om og engagement i samfundsmæssige forhold (N=1.548-1.559).

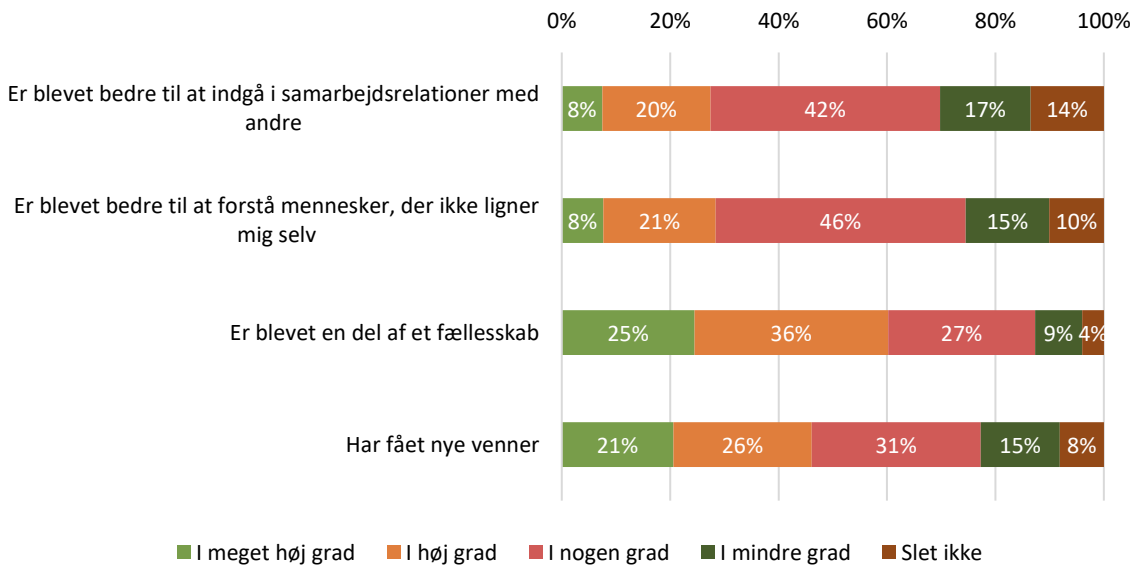
Sociale kompetencer og fællesskab

Lidt mere end hvert fjerde medlem (27 pct.) oplever i høj eller meget høj grad at være blevet bedre til at indgå i samarbejdsrelationer med andre gennem deres tilknytning til foreningen, mens 30 pct. kun i mindre grad eller slet ikke har oplevet en forbedring.

Et flertal peger desuden på, at de gennem foreningstilknytningen har opnået en øget forståelse for mennesker, der ikke ligner dem selv. 28 pct. oplever dette i høj eller meget høj grad og 46 pct. i nogen grad.

Samtidig føler næsten to ud af tre medlemmer (60 pct.) sig i høj eller meget høj grad som en del af et fællesskab, mens blot 13 pct. i mindre grad eller slet ikke oplever at være blevet en del af et fællesskab i deres respektive foreninger. Endelig har knap halvdelen af medlemmerne (46 pct.) i høj eller meget høj grad fået nye venner gennem deres tilknytning til foreningen, mens knap hver tiende (8 pct.) angiver slet ikke at have fået nye venner.

Figur 2. Foreningstilknytningens betydning for medlemmernes selvvurderede oplevelse af sociale kompetencer og fællesskab (N=1.403-1.903).

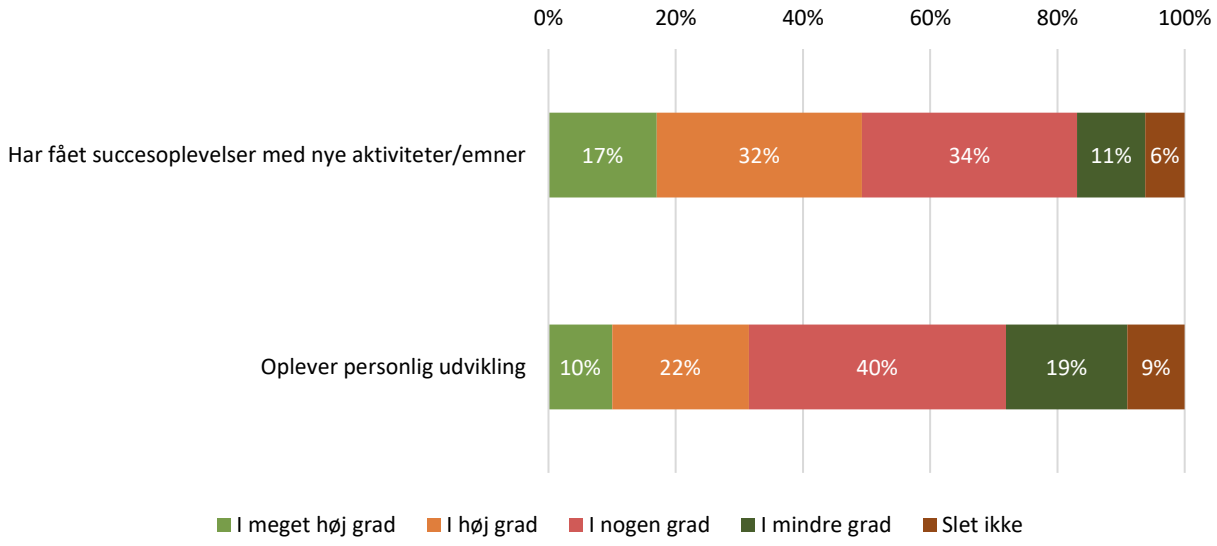

Succesoplevelser og personlig udvikling

Knap halvdelen af medlemmerne (49 pct.) har i høj eller meget høj grad haft succesoplevelser med nye aktiviteter eller emner i forbindelse med deres tilknytning til foreningen. Færre end hvert femte medlem (17 pct.) har kun i mindre grad eller slet ikke haft sådanne oplevelser.

Samtidig har hvert tredje medlem (32 pct.) i høj eller meget høj grad oplevet personlig udvikling gennem deres deltagelse i foreningens aktiviteter og opgaver. Derudover angiver 40 pct., at de i nogen grad har udviklet sig, mens 28 pct. kun i mindre grad eller slet ikke oplever personlig udvikling.

Figur 3. Foreningstilknytningens betydning for medlemmernes selvvurderede oplevelse af succes-oplevelser og personlig udvikling (N=1.583-1.706).

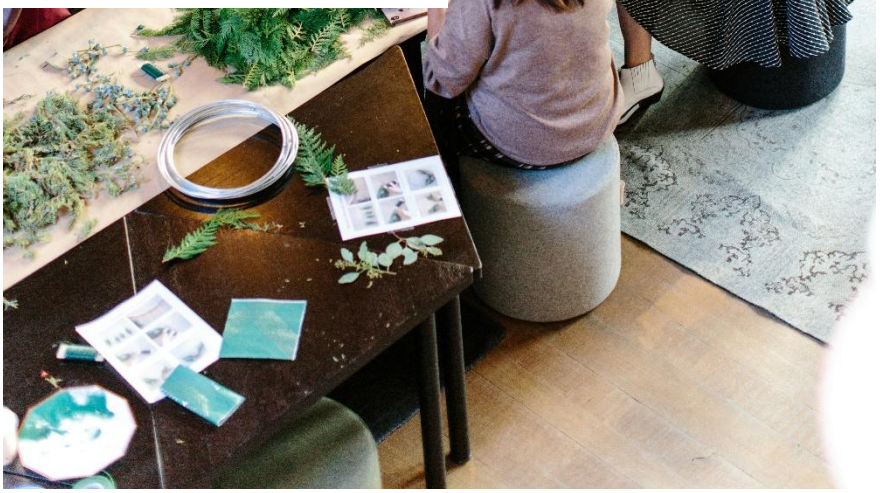
De mest udbredte former for udbytte

En rangering af de otte former for udbytte af foreningstilknytningen viser, at det fællesskabsrelaterede udbytte er mest udbredt: 60 pct. oplever i høj eller meget høj grad at være blevet en del af et fællesskab, mens 46 pct. i høj eller meget høj grad oplever at have fået nye venner.

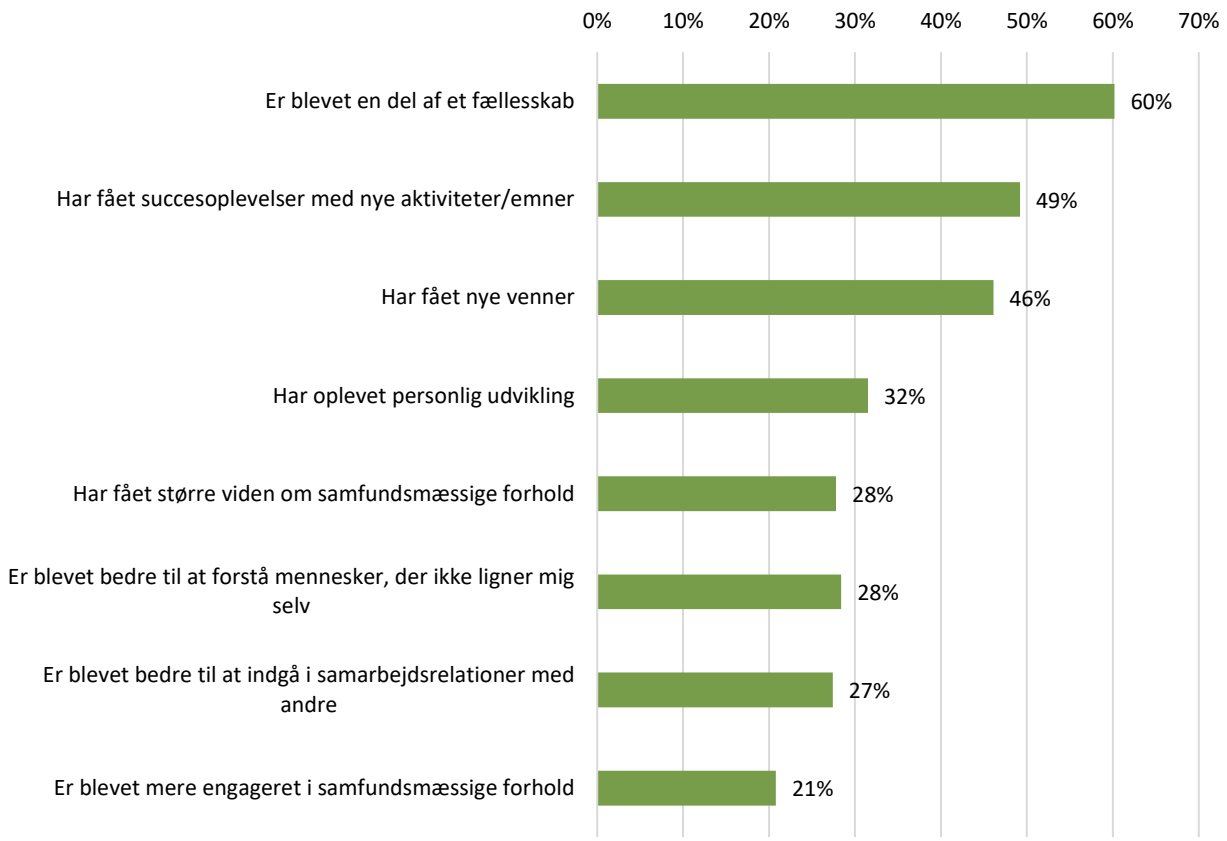
Oplevelsen af at foreningstilknytningen har givet succes med nye aktiviteter/emner, er også udbredt: 49 pct. af medlemmerne angiver at de i høj eller meget høj grad har haft en sådan oplevelse. Herefter følger oplevelsen af personlig udvikling, som knap en tredjedel (32 pct.) af medlemmerne i høj eller meget høj grad har oplevet.

De former for udbytte, der handler om sociale kompetencer og samfundsmæssige forhold, ligger lavest og er samtidig nogenlunde jævnt fordelt, når man ser på andelen, der oplever disse former for udbytte i høj eller meget høj grad. Omkring hvert fjerde medlem oplever denne form for udbytte, dog med færrest (21 pct.), som angiver i høj eller meget høj grad at være blevet mere engagerede i samfundsmæssige forhold.

Figur 4. Andel af medlemmerne, som i høj eller meget høj grad oplever at have haft følgende former for udbytte af foreningstilknytningen (N=1.403-1.903).

Hvilke forhold hænger sammen med medlemmernes selvvurderede udbytte?

Hvorfor nogle medlemmer oplever flere eller andre former for udbytte igennem deres medlemskab end andre medlemmer, er der potentielt mange forskellige forklaringer på. Det er nærliggende at forvente, at både forhold knyttet til det enkelte medlem og til foreningen har betydning. I relation til det enkelte medlem kan det dreje sig om sociodemografiske forhold, som køn, alder og uddannelsesniveau, samt om medlemmets tilknytning til foreningen, herunder hvor længe vedkommende har været medlem, hvor ofte vedkommende kommer i foreningen og om vedkommende arbejder frivilligt i foreningen. I relation til foreningen kan det dreje sig om strukturelle forhold, herunder hvad foreningen beskæftiger sig med, og hvor stor den er (medlemstal).

Vi har gennemført en såkaldt flerniveau regressionsanalyse, hvor betydningen af alle de nævnte forhold indgår samt hvordan de hver især påvirker medlemmers oplevede udbytte ved deres foreningstilknytning. På den måde kan vi svare på spørgsmålet om, hvad der har betydning for medlemmernes oplevede udbytte af foreningstilknytningen. I den kommende gennemgang fokuserer vi på de forhold, der gennemgående viser sig at have den største indflydelse. Den samlede analyse, som ligger til grund for afsnittet, kan findes i metodebilaget til denne Kort Fortalt.

Sociodemografiske forhold

Analysen viser, at der er flere sociodemografiske forhold, som har betydning for medlemmernes oplevede udbytte. Det fremgår blandt andet, at yngre medlemmer på 15-29 år på samtlige undersøgte områder oplever større udbytte end midaldrende og ældre medlemmer. Derudover ses der en mindre forskel mellem køn i den forstand, at kvinder i mindre grad end mænd oplever personlig udvikling og succesoplevelser med nye aktiviteter/emner. Der ses også en mindre forskel som følge af uddannelsesniveau, hvor medlemmer med længere uddannelse generelt oplever mindre udbytte ved foreningstilknytningen end personer med en kort uddannelse. Dette gælder for alle undersøgte områder med undtagelse af opnåelsen af succesoplevelser med nye aktiviteter/emner.

Medlemmets tilknytning til foreningen

Alle tre forhold vedrørende medlemmets tilknytning til foreningen har betydning for deres oplevede udbytte. Medlemmer, der udfører frivilligt arbejde i foreningen, oplever i højere grad udbytte ved deres foreningstilknytning, end medlemmer, som ikke udfører frivilligt arbejde. Frivillige får især et større udbytte i forhold til oplevelsen af at være blevet en del af et fællesskab, at have fået nye venner samt at have haft succesoplevelser med nye aktiviteter/emner. Derudover ses det, at jo oftere medlemmerne kommer i deres respektive foreninger, desto større udbytte oplever de. Dette gælder både i relation til samfundsmæssige forhold, sociale kompetencer, fællesskab, succesoplevelser og personlig udvikling. Endelig ses det, at jo flere år et medlem har været tilknyttet foreningen, desto større udbytte oplever medlemmet, om end denne betydning er relativt begrænset.

Foreningens strukturelle forhold

Der ses flere forskelle mellem medlemmerne afhængigt af, hvilken type forening de er tilknyttet. I analysen sammenlignes medlemmer af idrætsforeninger med medlemmer af de øvrige foreningstyper. Medlemmer af idrætsforeninger oplever i mindre grad end medlemmer i andre foreningstyper at have opnået en større viden om og engagement i samfundsmæssige forhold som følge af foreningstilknytningen. Derudover oplever de i mindre grad end medlemmer i andre foreningstyper at være blevet bedre til at indgå i samarbejdsrelationer med andre som følge af foreningstilknytningen. Medlemmer af velfærdsforeninger (fx patientforeninger, aftenskoler og sociale foreninger), oplever i mindre grad at have opnået en bedre forståelse for andre mennesker sammenlignet med medlemmer af idrætsforeninger. Sammenlignet med medlemmer af idrætsforeninger oplever medlemmer af interesseforeninger (fx religiøse og politiske foreninger) i mindre grad at have fået nye venner som følge af foreningstilknytningen. Analysen viser ingen forskelle på tværs af foreningstyperne, når det gælder oplevelsen af at være blevet en del af et fællesskab.

Der ses yderligere enkelte forskelle i medlemmernes oplevede udbytte som følge af forskelle i foreningernes størrelse. Således oplever medlemmer i store foreninger i mindre grad at være blevet en del af et fællesskab og at have fået nye venner, end medlemmer i små foreninger.

Sammenhængen mellem medlemmernes tilknytning og deltagelse i politiske diskussioner

Mens de foregående afsnit har beskrevet medlemmernes selvvurderede udbytte af foreningstilknytningen og hvilke forhold, der har betydning herfor, er fokus i dette afsnit på medlemmernes deltagelse i politiske diskussioner og sammenhængen med deres tilknytning til foreningen.

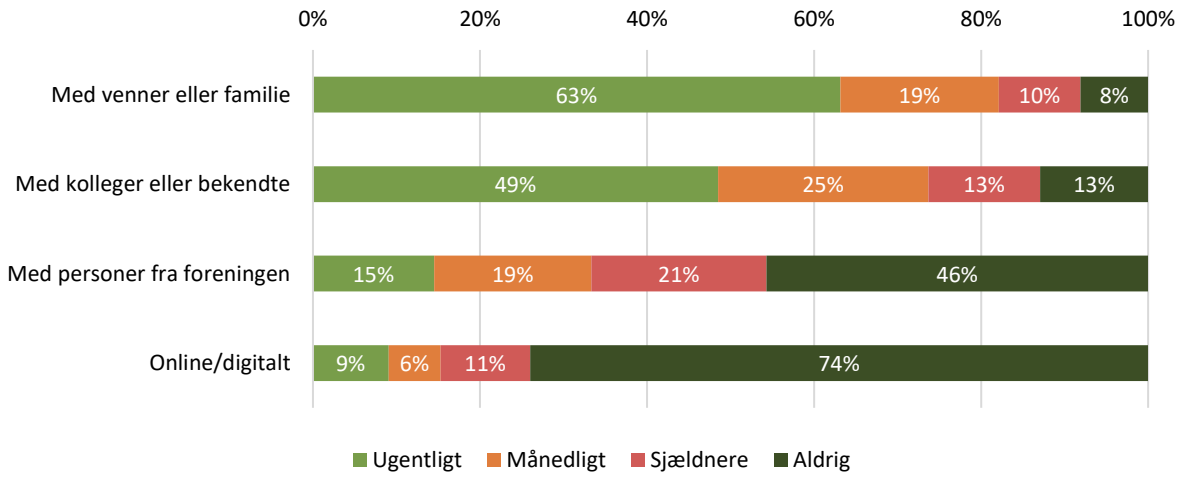
Såfremt foreninger fungerer som arenaer, der fremmer det politiske engagement, ville det være nærliggende at forvente en positiv sammenhæng mellem medlemmernes tilknytning til deres respektive foreninger og deres tilbøjelighed til at diskutere politik i forskellige sociale arenaer. Begrundelsen herfor er knyttet til tesen om, at deltagelse i 'det lille demokrati' i foreninger fører til øget deltagelse i 'det store demokrati'.

Et flertal af medlemmerne diskuterer politik med andre. Mest udbredt er det at diskutere med venner og familie – det gør 63 pct. mindst ugentligt – tæt fulgt af diskussioner med kolleger eller bekendte, som 49 pct. gør mindst ugentligt. Mindst udbredt blandt medlemmerne er det at diskutere politik online/digitalt – det gør kun 9 pct. mindst ugentligt.

I relation til foreningen som en arena for politiske diskussioner, så angiver knap halvdelen af medlemmerne (46 pct.), at de aldrig diskuterer politik med personer fra foreningen. Der er dog omvendt 15 pct., som gør det mindst ugentligt og sammenlagt knap en tredjedel (34 pct.), som gør det mindst månedligt. Således er foreningerne en arena for politiske diskussioner, men kun jævnligt for et mindretal af medlemmerne.

Figur 5. Hyppigheden hvormed medlemmer diskuterer politik i forskellige sociale arenaer (N=2.305-2.306).

For at undersøge forventningen om, at der er en positiv sammenhæng mellem tilknytningen til en forening og politisk interesse, har vi gennemført flerniveau regressionsanalyser efter samme skabelon som beskrevet i foregående afsnit. Her præsenterer vi de væsentligste sammenhænge, mens den samlede analyse kan ses i metodebilaget til denne Kort Fortalt.

Samlet set viser analysen, at det altovervejende er sociodemografiske forhold, der har betydning for medlemmernes tilbøjelighed til at diskutere politik i de forskellige sociale arenaer. Mænd diskuterer oftere politik end kvinder, ældre gør det mere end unge, og personer med en lang uddannelse gør det oftere end personer med en korterevarende uddannelse.

Medlemmernes tilknytning til foreningen hænger i begrænset omfang sammen med deres tilbøjelighed til at diskutere politik. Kun i relation til hyppigheden af politiske diskussioner med personer fra foreningen er der signifikante sammenhænge. Således stiger tilbøjeligheden til at diskutere politik med personer fra foreningen med længden af medlemskab, hvor ofte medlemmet kommer i foreningen og hvis medlemmet arbejder frivilligt. Altså hænger tilknytningen til foreningen alene positivt sammen med hyppigheden af politiske diskussioner med personer fra foreningen, mens der ikke er signifikante sammenhænge med hyppigheden af diskussioner på de tre andre sociale arenaer.

Endelig er der stort set ingen signifikante sammenhænge mellem foreningernes strukturelle karakteristika (foreningstype og størrelse) på den ene side og deltagelsen i politiske diskussioner på nogle af de fire sociale arenaer på den anden.

Perspektiver på undersøgelsens fund

Resultaterne i denne undersøgelse er i store træk i tråd med fund i tidligere studier af udbyttet blandt deltagere i aftenskoler og andre folkeoplysende aktiviteter. Således står det sociale udbytte, herunder særligt oplevelsen af at være en del af et fællesskab, centralt både i denne og tidligere undersøgelser. Selv om mange medlemmer oplever at få et udbytte af foreningstilknytningen i form af øget samfundsmæssig viden og engagement, er denne form for udbytte markant mindre udbredt både i denne og tidligere undersøgelser (Bjerrum & Thøgersen, 2016; Jensen, Mogensen & Bjerrum, 2024; Ibsen, Østerlund & Qvist, 2015; Thøgersen & Bjerrum, 2018).

Undersøgelsens resultater viser samlet set, at det er væsentligt at skelne mellem forskellige typer af foreninger, når man vurderer udbyttet af foreningstilknytningen. Således er der betydelige forskelle i medlemmernes selvvurderede udbytte af foreningstilknytningen på tværs af de forskellige inkluderede foreningsområder. Eksempelvis står idrætsforeninger svagere end de fleste andre foreningstyper, når det gælder det selvvurderede udbytte relateret til viden om og engagement i samfundsmæssige forhold, mens de står stærkere, når det gælder opbygningen af nye venskaber.

At der ville være forskelle mellem foreningstyperne, var forventeligt. Således fandt et studie blandt kursister, medlemmer og frivillige i foreninger under Dansk Folkeoplysnings Samråd eksempelvis, at det sociale udbytte stod stærkest hos medlemmer i foreninger for aktivitet (foreninger under fx Dansk Amatørorkester Samvirke (DAOS) og Dansk Amatør Teater og Scenekunst (DATS)), mens øget samfundsmæssig interesse og engagement som følge af tilknytningen var mest udbredt blandt medlemmer i skoleforeninger (fx foreninger under Daghøjskoleforeningen og Folkehøjskoleforeningen) og foreninger for politik og identitet (fx foreninger under Coop og Dansk Kvindesamfund) (Ibsen, Østerlund og Qvist, 2015).

Resultaterne fra undersøgelsen i foreninger under Dansk Folkeoplysnings Samråd ligner altså på flere punkter resultaterne i denne. Dog er det i den forbindelse væsentligt at nævne, at resultaterne i denne undersøgelse bygger på besvarelser fra medlemmer i foreninger, der repræsenterer størstedelen af mangfoldigheden i det danske foreningsliv. Således er foreninger inden for idræt, kultur og fritid, interesse, velfærd samt lokalsamfund og bolig alle inkluderet. Det er ikke tilfældet i tidligere undersøgelser.

Denne undersøgelse viser imidlertid også, at udbyttet af et medlemskab af en forening både afhænger af, hvor stor foreningen er, og hvor aktiv man er i den. Medlemmer, der bidrager med frivilligt arbejde og ofte kommer i foreningen, især når den ikke er så stor, har et større selvrapporteret udbytte af foreningstilknytningen, end mindre aktive medlemmer i store foreninger har. Det er måske ikke så overraskende, men alligevel værd at reflektere over.

I nyere tid har der på flere foreningsområder, bl.a. idræt, været et stærkt fokus på at øge medlems- og deltagerantallet. Dels ved at eksperimentere med mere fleksible og mindre krævende former for foreningstilknytning, der er inspireret af den stærke vækst i uformelle og selvorganiserede aktiviteter, bl.a. litteraturgrupper og motionsgrupper. Dels ved større og mere professionelle foreninger, der kan tilbyde et bredere udvalg af aktivitetsmuligheder og en mere professionel service, der ikke er så afhængig af medlemmernes frivillige indsats. Vi ved ikke, om det personlige udbytte er mindre af at deltage i aktiviteter, som er mindre forpligtende og mere fleksible, men resultaterne af denne undersøgelse peger i forskellige retninger. På den ene side giver undersøgelsen grund til at tro, at udbyttet er mindre, hvis deltagelsen i aktiviteterne er fleksibel og derfor ofte spontan og tilfældig og ikke involverer deltagerne udover den konkrete aktivitet. På den anden side foregår selvorganiserede og fleksible aktiviteter ofte i små grupper, hvilket er fremmende for det personlige udbytte. Samlet set taler dette for, at foreninger og landsorganisationer ikke alene har fokus på at øge medlemstallet, men også på at fremme det aktive og involverende medlemskab i små enheder i foreningerne.

Endelig finder vi i denne undersøgelse kun begrænsede sammenhænge mellem foreningstilknytning og deltagelse i politiske diskussioner bredt set. Således er der ikke umiddelbart støtte at finde til tesen om, at medlemmerne gennem tilknytning og engagement i foreninger bliver mere aktive demokratiske medborgere. Et resultat som imidlertid er helt i tråd med en række tidligere studier, som har svært ved at påvise en stærk sammenhæng mellem foreningstilknytning på den ene side og politisk dannelse og deltagelse på den anden (Ibsen et al., 2026).

Metode

Denne Kort Fortalt er udarbejdet som en del af projektet 'Foreningslivets udvikling og betydning i Danmark', som Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) på SDU gennemfører i samarbejde med Videncenter for Folkeoplysning (Vifo), og som er støttet af TrygFonden. Projektet undersøger, hvordan foreninger på Fyn, Langeland og Ærø har udviklet sig fra 2004 til 2024, hvor engagerede medlemmerne er i deres respektive foreninger samt hvordan befolkningen er aktiv i foreninger og hvilke barrierer der er for foreningstilknytning. Fokus er her på medlemmernes oplevede udbytte af foreningstilknytningen.

Vi præsenterer resultater fra medlemsundersøgelsen, som vi gennemførte fra juni til december 2025 blandt medlemmer i 84 udvalgte foreninger på Fyn, Langeland og Ærø. Foreningerne blev udvalgt med et ønske om en forskellighed i, hvad foreningerne beskæftiger sig med. Vi udvalgte foreninger inden for fem typer (se tabel 1). Inden for foreningstyperne blev foreningerne udvalgt tilfældigt. I den forbindelse viste det sig særligt vanskeligt at rekruttere foreninger inden for kategorierne interesseforeninger, velfærdsforeninger og lokalsamfunds- og boligforeninger.

Tabel 1. Typer af foreninger i undersøgelsen.

Type	Eksempler	Antal foreninger	Antal svar fra medlemmer
Idrætsforeninger	Fodboldklubber, gymnastikforeninger, folkedanserforeninger, handicapidrætsforeninger.	32	1035
Kultur- og fritidsforeninger	Musikforeninger, museumsforeninger, spejdergrupper, frimærkeklubber.	25	774
Interesseforeninger	Miljø- og klimaforeninger, religiøse foreninger, politiske foreninger, brancheforeninger.	7	174
Velfærdsforeninger	Foreninger for bestemte sygdomme, aftenskoler, ældreforeninger, foreninger for socialt udsatte.	12	293
Lokalsamfunds- og boligforeninger	Borgerforeninger, antenneforeninger, grundejerforeninger, haveforeninger.	8	87

Spørgeskemaet blev sendt direkte til medlemmernes e-mailadresser. I alt blev 8.446 medlemmer kontaktet, hvoraf 2.363 svarede på hele spørgeskemaet eller størstedelen af det, hvilket giver en svarprocent på 28 pct. Vi har sandsynligvis fået flere svar fra de mest deltagende og engagerede medlemmer, hvorfor tallene for medlemmers oplevede udbytter formentlig er højere, end vi ville finde blandt alle medlemmer i foreninger.

Til dele af analyserne har vi ud over medlemmernes svar også anvendt forpersonens svar i foreningsundersøgelsen på Fyn, Langeland og Ærø fra 2024, der også indgår som en del af projektet 'Foreningslivets udvikling og betydning i Danmark' (Thøgersen et al., 2025). På den måde har vi kunnet kombinere svar på medlems- og foreningsniveau i dele af analyserne.

Det er slutteligt værd at bemærke, at der blandt respondenterne er enkelte, som ikke er medlemmer, men som udfører frivilligt eller lønnet arbejde i deres respektive foreninger. Deres svar indgår på linje med medlemmernes i analyserne og bliver omtalt under fællesbetegnelsen 'medlemmer' hele vejen igennem denne Kort Fortalt.

Litteraturliste

Bjerrum, H. & Thøgersen, M. (2016). *Mental sundhed og øget trivsel. Aftenskolernes betydning for borgere i Aalborg Kommune.* Videncenter for Folkeoplysning.

Elmose-Østerlund, K., Seippel, Ø., Llopis-Goig, R., van der Roest, J.-W., Adler Zwahlen, J., & Nagel, S. (2019). Social integration in sports clubs: Individual and organisational factors in a European context. *European Journal for Sport and Society, 16*(3), 268–290. https://doi.org/10.1080/16138171.2019.1652382

Elmose-Østerlund, K., Ibsen, B., Nagel, S., & Scheerder, J. (2020). The contribution of sports clubs to public welfare in European societies. A cross-national comparative perspective. I: S. Nagel, K. Elmose-Østerlund, B. Ibsen, & J. Scheerder, *Function of sports clubs in European Societies,* 345-385. Springer.

Ibsen, B., Østerlund, K. & Qvist, H. P. (2015). *Folkeoplysning og frivilligt arbejdes betydning for demokratisk deltagelse.* Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet.

Ibsen, B., Henriksen, L.S., Thøgersen, M., Iversen, E.B., Qvist, H., Petersen, F., Elmose-Østerlund, K., Holstein, E.L., Pallesen, E., Jørgensen, A.B., & Boserup, A.Ø. (2026). *Foreningernes betydning for demokrati.* Magtudredningen. Aarhus Universitetsforlag. Bogen er i review.

Jensen, M. E. N., Mogensen, S. S. & Bjerrum, H. S. (2024). *Aftenskolerne i Rødovre. Mod en ny fortælling, nye målgrupper og nye samarbejder*. Videncenter for Folkeoplysning.

Thøgersen, M. & Bjerrum, H. (2018). *Aftenskoleområdet i Vordingborg Kommune. En analyse af aftenskolernes roller og potentialer.* Videncenter for Folkeoplysning.

Thøgersen, M., Bjerrum, H., Mogensen, S. & Bilberg, L. (2024). *Amatørkulturen i Danmark. En analyse af organisationer og foreninger under AKKS og deres medlemmer.* Videncenter for Folkeoplysning.

Thøgersen, M., Petersen, F., & Steffensen, A. B. (2025). *Foreningslivet i Danmark. Status og udviklingstendenser i perioden 2004-2024*. Videncenter for Folkeoplysning.

CISC - Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund

CISC beskæftiger sig med samfundsvidenskabelig forskning i BEVÆGELSER og de sociale og samfundsmæssige vilkår herfor: FYSISKE BEVÆGELSER - i form af idræt, leg og anden form for fysisk aktivitet, og SOCIALE BEVÆGELSER i form af foreninger, frivilligt arbejde og det civile samfund. Det er muligt at rekvirere Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) til undersøgelser, udredninger, udviklingsarbejde eller konsulentarbejde inden for de emner, som forskningscenteret har erfaring med.

Formatet ***Kort Fortalt*** dækker over korte versioner af forskningsrapporter, som enten introducerer et forskningsprojekt eller formidler projektets konklusioner i kort form.

Se mere på sdu.dk/cisc

Videncenter for Folkeoplysning (Vifo) indsamler, analyserer og formidler viden om folkeoplysningsområdet. Vifo dækker primært den folkeoplysende voksenundervisning med fokus på aftenskoler, daghøjskoler og folkeuniversitetet samt det frivillige børne- og ungdomsarbejde med fokus på spejdere, politiske ungdomsorganisationer og religiøse ungdomsorganisationer.

Se mere på www.vifo.dk/om-os

Videncenter for Folkeoplysning

SDU Syddansk Universitet

ISBN: 97887-85594-27-3

sdu.dk/cisc